

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

« Attachant son ânon à la vigne, et le
petit de son ânesse à la vigne choisie »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/3/

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגוי'. הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מניי לא יסור שבט מיהודה וגוי'.

« Attachant son petit à la vigne, et le petit de son ânesse à la vigne de choix ; il a lavé son vêtement dans le vin », etc. Or, ce verset est dit au sujet des jours du Machia'h, puisqu'il fait suite au verset qui le précède : « Le sceptre ne s'écartera pas de Yehouda », etc.,

עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

« jusqu'à ce que Chilo vienne, et que les peuples se rassemblent auprès de lui » ; alors aussi, il y aura « attachant son petit à la vigne ».

2 וביאור הענין הנה אמרז"ל אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד כי ימות המשיח אינו עוה"ב שלאחר התחיה.

L'explication de la chose est la suivante : nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Il n'y a pas de différence entre ce monde et les jours du Machia'h, si ce n'est l'assujettissement. » Car les jours du Machia'h ne sont pas le Monde futur qui suit la Résurrection,

שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי' היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

qui est le temps où les justes reçoivent leur récompense. Les jours du Machia'h relèvent plutôt de « Aujourd'hui, pour les accomplir », et non de recevoir leur récompense.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח. וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בגי'ע לעבדה ולשמרה.

Et l'essentiel de «Aujourd'hui, pour les accomplir», ainsi que la perfection ultime de l'acte, se réalisera aux jours du Machia'h. De même, le service essentiel d'Adam dans le jardin d'Éden consistait à «le travailler et le garder» :

לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל"ת. שהי' אז בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגוי'.

«Le travailler» désigne les commandements positifs, et «le garder» les interdictions. Car alors, le niveau de «Aujourd'hui, pour les accomplir» était atteint dans sa perfection ultime ; mais ensuite, «Il chassa l'homme», etc.

ואח"כ נכנסו אבותינו לארץ ג"כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלויים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות ואחר כך גלו משם

Ensuite, nos pères entrèrent dans le Pays, également afin d'accomplir les mitsvot par l'action, car un grand nombre de mitsvot dépendent spécifiquement du Pays, près des quatre cinquièmes [d'entre elles] ; puis ils en furent exilés,

ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות.

et elles ne purent y être accomplies jusqu'aux jours du Machia'h — qu'il vienne rapidement de nos jours —, lorsque le niveau de «Aujourd'hui, pour les accomplir» sera atteint dans sa perfection ultime.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכי' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

Or, nous disons : « Et là, nous offrirons devant Toi nos offrandes obligatoires, etc., conformément au commandement de Ta volonté », etc. Car l'acte essentiel est le service des offrandes, que nous ne pouvons accomplir en exil ; en exil, la prière a plutôt été instituée en correspondance avec les offrandes. Pourtant, cela n'est toujours pas véritablement « conformément au commandement de Ta volonté ».

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכי'

Pour comprendre cela : à première vue, la prière est d'un rang supérieur aux sacrifices, puisque la prière consiste à élever l'âme de l'homme en relatant les louanges du Maître du monde : « Béni soit Celui qui parla et le monde fut », ainsi que tous les psaumes de Hallelouya, etc.,

עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו' משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וכיום השבת שני כבשים.

jusqu'à parvenir à « Et tu aimeras... de toute ton âme », etc. Les sacrifices, en revanche, mettent en jeu l'âme d'un animal : « Et le jour du Chabbat, deux agneaux. »

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

Pourquoi donc les sacrifices seraient-ils d'un rang si élevé qu'ils soient qualifiés de « conformément au commandement de Ta volonté », et que cela constitue la perfection ultime des jours du Machia'h, davantage que la prière de l'exil ?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י נמשלו לגפן שגדלים בה ענב"י שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

Or, il est écrit : « Tu as transplanté une vigne depuis l'Égypte », car l'assemblée d'Israël est comparée à une vigne, sur laquelle poussent des raisins, dont le vin s'écoule lorsqu'on les foule dans le pressoir.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענב"י הסמוכי לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

Or, le vin le plus fin provient principalement des raisins qui poussent près du sol, comme [les Sages] l'ont dit au sujet des libations: on n'apportait pas [de vin] provenant des vignes sur treilles (daliyos), mais des vignes basses (ragliyos), car c'est de là que provient le vin le plus fin.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

Or, le vin se répartit en plusieurs sortes: il y a le vin qui réjouit et le vin qui enivre; il y a le vin rouge et le vin blanc. De même, dans chaque détail de cette analogie, l'Assemblée d'Israël est comparée [au vin], car elle porte en elle un amour caché pour Celui qui est partout présent, etc.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה.

Pour la faire sortir de l'occultation et l'amener à la révélation, il faut se trouver au niveau des « vignes basses » (ragliyot), c'est-à-dire être au niveau de « Que mon âme soit comme de la poussière pour tous ».

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בעלם

Il faut aussi fouler le raisin dans le pressoir : avoir le cœur brisé et contrit. C'est ainsi que le vin sort, lui qui correspond à l'amour caché qui était occulté,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

car, au sujet du vin, ils ont dit : « Le vin entre, le secret sort. » C'est parce que le vin, lui aussi, était d'abord caché dans les raisins, puis qu'il s'est révélé et est sorti au-dehors.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיוורין עתיק כו'.

Or, dans l'amour, il y a deux niveaux. Il en est un où l'on est touché, de sorte que la joie en D.ieu habite le cœur ; c'est le niveau du « vin qui réjouit » et celui du vin blanc, issu du niveau du « vin blanc ancien » (chamar chivaryan atik), etc.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא לה' המה ולצעוק אל ה' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

Et il en est un autre où l'on est touché et éprouve de l'amertume au cœur, parce que l'on est parmi les « maîtres du bilan » (marei d'chushbana), faisant le compte de toutes ses pensées, paroles et actions qui ne sont pas pour D.ieu, et [que l'on est poussé] à crier vers D.ieu et à s'attacher à Lui ; c'est le niveau du vin rouge et du vin enivrant, etc.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מובן הלא הוא ית' מאליו קדוש וכתוב כי קדוש אני וקדושתו למעלה מקדושתכם.

À présent, le Chabbat, nous disons : « Et qu'Israël, qui sanctifie Ton Nom, y trouve le repos. » À première vue, cela est incompréhensible : n'est-Il pas, béni soit-Il, saint de Lui-même ? Il est écrit : « Car Je suis saint », et Ma sainteté est supérieure à la vôtre.

ואיך יהיה תלוי קדושתו ית' בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

Comment, dès lors, Sa sainteté, béni soit-Il, pourrait-elle dépendre précisément d'Israël, au point que ceux-ci soient appelés ceux qui sanctifient Son Nom ? Voici ce qu'il faut comprendre : nous disons : « Tu es saint, Ton Nom est saint, et les saints Te louent chaque jour, pour toujours. »

פִּי קְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם כֹּי כַּמֵּאֵמֶר הַמַּחֲדָשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שְׂבָכָל יוֹם וְיוֹם מִתְהוּוֹה מֵאֵין לֵישׁ כָּל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

Le sens de «les saints... chaque jour», etc., est lié à ces paroles : «Lui qui, dans Sa bonté, renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la Création» : chaque jour, toute l'œuvre de la Création advient de nouveau, du néant à l'existence.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי קדוש ומובדל כי עליו ית' נאמר אדון הנפלאות

Et lorsqu'ils appréhendent chaque jour que leur existence et leur force vitale procèdent du niveau du saint et du séparé — car il est dit de Lui, béni soit-Il : «Maître des merveilles»,

פִּי לַמַּעֲלָה מַעֲלָה מִבְּחִי נִפְלְאוֹת כַּמִּשְׁׁעֵשׂ עוֹשֶׂה פֶּלֶא. שְׂבָחִי הַפֶּלֶא הוּא כַּעֲשִׂיהָ גְּשְׁמִיּוֹת אֲצִלוֹ ית'.

c'est-à-dire bien au-dessus du niveau des merveilles, comme il est écrit : «Il accomplit des merveilles» (ossé féle), car le niveau du merveilleux est, pour Lui, béni soit-Il, comme une action physique (Assiya).

כִּי עֲנִין הַפֶּלֶא הִיא פְּלִיאָת הַהִתְהוּוֹי יֵשׁ מֵאֵין וְרֵאשִׁית הַהִתְהוּוֹי הוּא בַּחֲכָמָה כַּמִּשְׁׁעֵשׂ וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא.

Car la notion de merveille est celle du caractère merveilleux de la venue à l'existence de quelque chose à partir du néant ; et le commencement de cette venue à l'existence se trouve dans 'Hokhma (sagesse), comme il est écrit : «Et 'Hokhma se trouve à partir du néant (ayin).»

11 וכתוב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי סוף דרגין משכל ודבור

ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא ית' למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

Et il est écrit : «Tu les as tous faits avec 'Hokhma (sagesse)», car la 'Hokhma est considérée par Lui comme une action physique (Assiya), qui est le dernier des niveaux — intellect, parole, pensée et action. De même, la 'Hokhma est considérée ainsi par Lui, car Lui, béni soit-Il, est au-dessus de la 'Hokhma et s'élève infiniment au-delà.

ולכן הם יהללוך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי' ושמך קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

C'est pourquoi ils « Te loueront, séla », continuellement, [s'élevant] d'un degré à l'autre sans interruption. Tout cela relève du niveau de « et Ton Nom est saint », car la splendeur de Son Nom est « au-dessus de la terre et du ciel ».

כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים פי' בי"ה הוא שמו הוי"ה כי הוי"ה היא גי'כ י"ה שהוי"ו מושך הוי"ד כו'.

Comme il est écrit : « Car avec Yah, D.ieu est le Rocher des mondes. » Cela signifie que « avec Yah » désigne Son Nom Havaya, car les [lettres] hé-vav-hé sont également youd-hé, puisque le vav prolonge le youd, etc.

12 וביו"ד נברא העוה"ב כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך ובה"א נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה

Et c'est avec le youd que le Monde futur fut créé, comme mentionné ci-dessus, c'est-à-dire les mondes cachés (almin setimin), qui ne sont pas révélés : « Aucun œil n'a vu, ô D.ieu, si ce n'est Toi. » Et c'est avec le hé que ce monde fut créé, c'est-à-dire les mondes révélés (almin d'itgalyan), ce qui

שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים ואפי' ג"ע העליון נק' עלמא דאתגלי' לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב ג"ע העליון.

est appréhendé et saisi par la compréhension des êtres créés. Même le Jardin d'Éden supérieur est appelé un « monde révélé » (alma d'itgalya) par rapport à ce niveau, puisqu'il est dit que « les justes en jouissent », etc. ; c'est seulement par rapport à ce monde matériel inférieur que le Jardin d'Éden supérieur est appelé le Monde futur.

אבל לגבי עולמות עליוני' נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

Mais par rapport aux mondes supérieurs, il est appelé « ce monde » et « monde révélé », puisqu'il s'y trouve plaisir et délice pour les âmes,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

tandis que le niveau des mondes cachés est ce qui n'est ni appréhendé ni saisi d'aucune manière : « Aucun œil n'a vu », etc. Et tous ces niveaux relèvent du niveau de Son Nom et de la splendeur de Son Nom, etc.

אבל בא"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו ית'.

Mais cela ne s'applique nullement à l'Infini (Ein Sof) béni soit-Il Lui-même, car Il est saint et entièrement séparé de la catégorie des mondes ; même le niveau des mondes cachés ne saurait s'appliquer à Lui, etc. Le niveau des mondes cachés est pour Lui comme des actes matériels de fabrication, béni soit-Il.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ"ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללוך סלה הוא בבחי' ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

Comme dans l'expression « Maître des merveilles », et comme il est écrit : « Il accomplit des merveilles. » Quant à « les saints Te louent chaque jour, séla », cela ne concerne que le niveau de « Ton Nom est saint » ; c'est-à-dire que leur sainteté en découle, et qu'ils louent afin d'être inclus et annulés dans leur source.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל"ת תלוי אתעדל"ע להיות התלכשות א"ס ב"ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק"ב ממש הקב"ה מניח תפילין כו'.

Mais Israël est « ceux qui sanctifient Ton Nom », car un éveil d'en bas conditionne un éveil d'en haut : l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, doit être revêtu dans 'Hokhma (sagesse) et 'Hessed (bonté), afin de donner vie aux mondes cachés et aux mondes révélés et de les faire advenir. C'est là le sens de « Qui nous a sanctifiés par Ses commandements » ; littéralement : « Le Saint béni soit-Il met les téfilines », etc.

14 וע"י הנחת תפילין למטה מתעורר קדושה העליונ' שלמעלי להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי' אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין בחי' אתה קדוש

Par la pose des téfilines ici-bas, la sainteté suprême d'en haut est éveillée à résider dans les mondes et à s'y revêtir. Cette sainteté relève du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans Son essence même et dans Sa gloire, au-delà de la catégorie des mondes : le niveau de « Tu es saint »,

שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית' ובחי' מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי' חכמה.

c'est-à-dire le « Maître des merveilles », très, très au-dessus du niveau des merveilles de 'Hokhma (sagesse), qui « se trouve à partir du néant » ; car les mitsvot sont Sa volonté même, béni soit-Il, et le niveau de la volonté est extrêmement élevé, très au-dessus de celui de 'Hokhma.

15 ולכן הם מקדישי ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחיי שמו בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו.

C'est pourquoi ils sanctifient et exaltent Ton Nom : en eux et par leur intermédiaire, le niveau de Son Nom s'élève dans la sainteté de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב שהם מבחינת שמו ית' בלבד. אבל ע"י המע"ט ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

C'est là [le sens de] : « Une heure de techouva (retour) et de bonnes actions dans ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur », qui ne relève que du niveau de Son Nom, béni soit-Il ; mais, par les bonnes actions, on fait descendre la sainteté de la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même, comme expliqué ci-dessus.

16 והנה מן המצות נעשה לבושים לנפש כמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין דאינון לבושין כנ"ל.

Or, les mitsvot constituent des vêtements pour l'âme, comme il est dit dans le Zohar au sujet du verset: «Avraham était vieux, avancé en jours»: «avec ces jours supérieurs, qui sont des vêtements», comme mentionné plus haut.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי' סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

Cela s'explique par le fait que, par les mitsvot, on attire une lumière enveloppante (Or Makif) depuis le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin); elle devient donc un vêtement pour son âme, afin que son âme soit «liée au faisceau de vie avec D.ieu», etc.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

Mais [les Sages] ont dit que même les transgresseurs d'Israël sont remplis de mitsvot comme une grenade, et pourtant ils n'attirent rien. Le point est plutôt que l'attraction de la sainteté supérieure se fait précisément par la joie d'une mitsva, comme il est écrit: «Parce que tu n'as pas servi D.ieu, ton D.ieu, dans la joie.»

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחי' אדון הנפלאות וכו'.

Et la joie vient de la contemplation de cela même : les mitsvot sont le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, le niveau du « Maître des merveilles », etc.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חוריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

C'est pourquoi son cœur se réjouira dans l'accomplissement des mitsvot, [car Il] « nous a sanctifiés par Ses commandements », au sens littéral. C'est le niveau du « vin blanc ancien » (chamar chivaryan atik), qui est celui du plaisir supérieur : se délecter véritablement en D.ieu.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת אוא"ס ב"ה

Mais il doit d'abord éveiller en son âme le niveau du vin rouge et du vin enivrant, qui est celui des Guevourots saintes, afin de transformer l'obscurité en lumière et l'amertume en douceur ; alors ils se délecteront en D.ieu, du plaisir que procure l'effusion de la Lumière infinie, béni soit-Il.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג

Car le plaisir vient après l'accomplissement de la volonté : lorsque sa volonté et son désir sont comblés, lorsqu'il obtient ce qu'il désirait ardemment et convoitait, alors il se délecte ;

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ אין התענוג אצלו כ"כ גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

tandis que, s'il n'avait pas éprouvé un désir aussi intense, son plaisir ne serait pas aussi grand, même lorsqu'il possède cette chose. C'est pourquoi il faut d'abord éveiller le niveau des Guevourots face à la descente, [en prenant conscience] qu'il est infiniment éloigné de D.ieu.

18 ובפרט כאשר יהי ממארי דחושכנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו'

Et tout particulièrement lorsqu'il est de ceux qui « font le bilan » de leurs actes, de leurs paroles et de leurs pensées qui ne sont pas pour D.ieu. « Qu'il retourne vers D.ieu, et Il aura compassion de lui », comme dans la prière : « D.ieu éternel, dans Ta grande compassion », etc.

וכמ"ש במ"א ואזי תהיי שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוקה והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכּי אוא"ס ב"ה בקיום המצות והתענגו על ה' במילוי רצונה וחפצה

Comme cela est expliqué ailleurs. Alors, la joie de l'âme dans l'accomplissement des mitsvot sera « d'une intensité d'autant plus grande » : plus le désir ardent et la soif grandissent du fait de l'éloignement causé par le corps, plus grandira la joie de l'âme, provenant de l'attraction de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans l'accomplissement des mitsvot, ainsi que de son plaisir en D.ieu, lorsque sa volonté et son désir sont comblés.

וז"ש זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתי וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

C'est là le sens de ce qui est écrit : « Voilà mon réconfort dans mon affliction, car Ta parole m'a rendu la vie », comme dans la prière : « Car elles sont notre vie et la longueur de nos jours », etc. Et il ne faut pas mêler la joie de l'âme à la tristesse du corps, etc.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

Mais pour faire ressortir le niveau du vin mentionné plus haut, il faut prendre conseil en son âme afin d'être au niveau de « Que mon âme soit comme la poussière pour tous », [comme le vin] issu des vignes basses (ragliyyot), etc., et passer par le foulage aux pieds dans le pressoir, qui correspond au niveau d'un cœur brisé et broyé, etc.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושין. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

Or, correspondant aux deux niveaux de vin mentionnés plus haut, deux niveaux de vêtements sont attirés vers le bas. C'est là [le sens de] « Il a lavé son vêtement dans le vin » : que les vêtements des mitsvot soient lavés, par analogie, comme un vêtement dont on a lavé la saleté. De même, même les transgresseurs d'Israël sont remplis de mitsvot, etc.

20 ואעפ"כ את פושעי נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלבושי בלבושים צואים שלהם משא"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

Et pourtant, ils furent « comptés parmi les transgresseurs », car les vêtements de leurs mitsvot sont eux-mêmes revêtus de leurs vêtements souillés. En revanche, par le niveau du vin et de la joie d'une mitsva, le vêtement est lavé et l'on se dépouille des vêtements de Nogah, afin de se délecter de D.ieu seul.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונקי דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

Et par le niveau du « sang des raisins », qui est le niveau du vin rouge, c'est-à-dire le dépassement de soi de l'âme pour transformer l'obscurité en lumière, ainsi que l'amertume éprouvée du fait de son éloignement de la lumière de la face de D.ieu. Il est appelé « sang », car il exige le labeur de l'âme et celui de la chair, au prix de son âme et de son sang.

אך מ"מ נקי דם ענבים בחי' יין שצ"ל ע"י בחי' שמחה שהיא בחי' התבוננות מצד גדולת ה' א"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

Pourtant, il est appelé « sang des raisins », le niveau du vin, car il doit venir par le niveau de la joie, qui est le niveau de la méditation sur la grandeur de D.ieu, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il : « Qu'il retourne à D.ieu, et Il aura compassion de lui. »

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהי שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א ועי"ז נעשה בחי' סותו

« Et Il aura compassion de lui », précisément : c'est-à-dire de l'étincelle de divinité qui est en lui, et de la manière dont elle est descendue de façon stupéfiante, toujours plus bas, comme il est expliqué ailleurs. Par cela se réalise le niveau de « son vêtement » (sousso).

פ"י סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

Explication : sousso est apparenté au mot massvé (voile), qui recouvre la tête et le visage. Car il existe deux niveaux de vêtements : un vêtement du corps, par analogie, et un vêtement de la tête et du visage, par analogie.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

Or, par le niveau du «vin qui réjouit», il est attiré un vêtement pour le niveau du corps de l'âme, qui correspond aux vêtements des attributs émotionnels (midot) de l'âme — amour et crainte, etc. ;

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראייה ושמיעה.
mais, par le niveau du «sang des raisins», il est attiré un vêtement pour le niveau de la tête et du visage de l'âme, qui correspond à la vue et à l'ouïe.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

Comme il est écrit : « Ils tournèrent leurs regards vers Lui et furent illuminés », etc. Mais est-il possible de contempler la Chekhina (la Présence divine), etc. ? Cela signifie plutôt « contempler la gloire du Roi », etc.

והענין כמאמר רז"ל במקום שבע"ת עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

Le sens est celui de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Là où se tiennent ceux qui font techouva », etc. Car les justes parfaits, par la joie d'une mitsva et le plaisir qu'ils trouvent en D.ieu, font descendre le plaisir supérieur d'en haut vers le bas,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

tandis que celui qui fait techouva, en triomphant du mal dans son âme par le sacrifice de soi (mes-sirout néfesh), se situe dans l'ascension du bas vers le haut, à la manière des rigueurs et des « flammes de feu », etc. C'est pourquoi un vêtement est également formé pour son âme, en haut, au niveau de la tête mentionnée précédemment.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

Or, tel est tout notre service dans l'accomplissement des mitsvot à l'époque actuelle : attirer [la lumière] vers l'âme, afin qu'elle s'élève d'élévation en élévation, qu'elle soit illuminée par la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et que l'âme soit « liée », etc.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

Mais la perfection ultime des jours du Machia'h, dans l'accomplissement des mitsvot et dans l'acte des sacrifices, consiste en ce que les sacrifices — les agneaux, les taureaux, etc. — soient eux aussi inclus et élevés, d'élévation en élévation, dans la Lumière infinie, béni soit-Il.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

Mais, au temps de l'exil, il est impossible à l'âme humaine de les élever et de les rattacher à leur source, puisqu'elle-même est liée ici-bas.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגוי. שנשמות ישראל יהיו במעלה אז יהיה זמן קיום המעשי והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

Mais, dans les jours du Machia'h, lorsque s'accomplira : « La gloire de D.ieu sera révélée, et toute chair verra », etc., car les âmes d'Israël seront alors à un niveau élevé, ce sera le moment d'accomplir l'acte et d'élever les étincelles qui sont tombées, jusqu'à celles qui se trouvent dans les animaux.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' אדם הראשון נא' ואדם אין לעבד את האדמה וגוי.

Ainsi en fut-il au commencement de la création du monde : avant que le premier homme (Adam Harichon) ne fût créé, il est dit : « Il n'y avait pas d'homme (adam) pour travailler la terre », etc.

ואח"כ נעשה אדם ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגוי כלומר שלא הי' בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

Ensuite, l'homme fut créé et « Il le plaça dans le jardin d'Éden pour le travailler et le garder ». Mais par la suite, « Il chassa l'homme », etc. ; cela signifie qu'il n'était pas encore au niveau d'adam, et qu'il dut partir réparer son âme.

26 ושלימות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

Et la perfection du niveau d'adam sera à l'époque du Machia'h, dont il est dit : « Voici, mon serviteur prospérera ; il s'élèvera, sera exalté et très haut. » Me'od (mem-alef-dalet) est formé des lettres d'adam (alef-dalet-mem).

וכן ראשי תיבות אד"ם אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

De même, les initiales d'adam sont Adam, David, Machia'h. Car, aux jours du Machia'h, le niveau d'adam sera parachevé ; ce sera alors le temps de «Aujourd'hui, pour les accomplir», le temps où les mitsvot seront observées dans leur perfection et où les sacrifices seront offerts «selon le commandement de Ta volonté».

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

En revanche, pendant l'exil, l'accomplissement des mitsvot n'est pas véritablement «selon Ta volonté», mais [il vise] l'élévation de l'âme, afin qu'elle répare le niveau d'adam et qu'il n'y ait plus «et il n'y avait pas d'homme pour travailler».

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא. והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות

Mais le service essentiel consistant à «la travailler et à la garder» appartient précisément aux jours du Machia'h. Quant à la prière, qui est le niveau de l'élévation de l'âme, elle correspond aux sacrifices,

אבל אינה בבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

mais elle n'atteint pas véritablement le niveau des sacrifices, car ceux-ci entraînent l'élévation de tous les mondes dans leur ensemble, jusqu'à l'âme de l'animal, qui descend ici-bas, sur la terre.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו

כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

Or, au sujet du niveau de la vigne et du vin mentionné plus haut, il est dit : « Attachant son ânon à la vigne. » Cela signifie qu'aux jours du Machia'h, lorsque le niveau d'adam sera achevé, tout Israël s'élèvera au rang le plus élevé, celui de la vigne et du « vin qui réjouit », dans la joie d'une mitsva ;

וגם יהי אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

et il y aura aussi osri (« attachant »), c'est-à-dire oser (« attache ») et le youd : car le niveau du youd, qui est celui de la 'Hokhma supérieure, attache et relie au niveau de la vigne.

(וענין החכמה הוא בחי בטול שצ"ל בהשמח עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ). ועי"ז יהי בבחי עירה.

(La 'Hokhma correspond au niveau de l'annulation de soi (bitoul), qui doit être présente dans la joie ; voir ce qui est expliqué sur le verset « D.ieu ne les conduisit pas par le chemin du pays des Philistins », et sur le verset « Le huitième jour, une assemblée ».) Grâce à cela, ils seront au niveau de iro (« son ânon »).

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי עיר אלהים. וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי.

Car iro peut recevoir deux interprétations : le sens de ayir, « ânon », comme dans « l'homme, ânon d'âne sauvage », et le niveau de ir, « ville », la « ville de D.ieu ». Voici l'explication : il est écrit : « L'homme naît ânon d'âne sauvage. »

פי' יולד היינו כשהמדוי אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

« Naît » signifie que ses attributs émotionnels (midot) sont tels qu'ils étaient à sa naissance, conformément à sa nature, sans avoir été transformés de manière à s'opposer en lui à sa nature. Car le service de l'homme consiste précisément à se tenir contre sa nature difficile, par amour de D.ieu et crainte de Lui.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם אבל כשהוא מקושר בבחי גפן בחי יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו'

En revanche, lorsque la nature lui vient en aide, son service n'est pas entier, et il est appelé « l'homme, ânon d'âne sauvage ». Mais lorsqu'il est attaché au niveau de la vigne, au niveau du vin qui sort de la vigne par le foulage et des vignes basses, etc.,

כנ"ל אזי נעשה בחי עירה עיר ה' שהוא בחי עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

comme indiqué plus haut, il devient alors iro, la ville de D.ieu, qui est le niveau de « la ville de notre D.ieu », comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Quand est-Il appelé grand ? Lorsqu'Il est dans la ville de notre D.ieu », etc.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נקי שורקה נקודת שור"ק כי

« Et le petit de son ânesse à la vigne choisie (sorekah). » Or, sorekah désigne une pousse tendre et jeune, dont les grappes sont encore peu nombreuses et qui donne peu de vin ; on l'appelle sorekah, [du] signe vocalique chourouk. Car

הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפן הוא סגו"ל וכדכתיב גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה

la vigne (gefen) correspond au niveau du ségol, et les deux signes vocaliques du mot gefen sont également des ségol ; ainsi qu'il est écrit : « Tu as transplanté une vigne d'Égypte », etc., « Les montagnes furent couvertes de son ombre ».

פ"י צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

Explication : « son ombre » désigne le niveau de l'ombre, comme il est écrit : « D.ieu est ton ombre », c'est-à-dire : « Il fit des ténèbres Sa cachette » ; c'est ce qui s'élève au-dessus et recouvre le niveau des « montagnes », qui sont les Patriarches.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

Or, les Patriarches sont trois et correspondent au niveau du ségol ; c'est là le niveau de la vigne (guéfen). Mais le soreka correspond au point-voyelle chourouk ; le chourouk comporte lui aussi les trois points du ségol, à ceci près qu'ils sont disposés l'un au-dessous de l'autre.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סגו"ל.

Ainsi, lorsqu'une personne se trouve au niveau du rapprochement et d'un enthousiasme ardent, par la puissance des trois points — d'en bas vers le haut, d'en haut vers le bas, et le mouvement intermédiaire, etc., comme cela est expliqué ailleurs —, elle est alors appelée le niveau du ségol.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שידע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לבו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק ושלש נקודות זו למטה מזו.

Mais lorsqu'elle se trouve dans une situation d'éloignement, tout en étant au niveau de la reconnaissance, c'est-à-dire qu'elle sait être éloignée de D.ieu, s'incline et reconnaît cette distance, sans que son cœur ose s'approcher, en raison de son annulation de soi (bitoul), elle est appelée le niveau du chourouk : trois points disposés l'un au-dessous de l'autre.

כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכי' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגוי' להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

Cela signifie qu'elle s'abaisse toujours davantage, se considérant à ses propres yeux trop éloignée pour parvenir à cela, et disant : « Qui suis-je ? », etc. Et par là, de l'aspect de « son ânesse » advient l'aspect de « fils de », le niveau d'un fils, ainsi qu'il est écrit : « Vous êtes des enfants », etc., afin d'être comme « le fils est la jambe de son père ».

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגוי' כבס לשון עבר שתכלית השלימות של ימות

המשיח ושלימות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא

Or, la transformation de ces niveaux s'accomplit par « il a lavé dans le vin », etc. Kibbes (« il a lavé ») est au passé : la perfection ultime des jours du Machia'h et la perfection du niveau d'adam, pour atteindre le niveau de la ville et celui du fils, adviennent

ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

par le fait qu'il a déjà lavé dans le vin de l'exil : grâce à notre service durant l'exil, qui consiste à éveiller l'amour et la joie d'une mitsva, l'obscurité se transforme en lumière ; tel est le but ultime des jours du Machia'h, comme expliqué plus haut.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayechi/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak